

Motion till riksdagen 2013/14:So534

av **Maria Lundqvist-Brömster (FP)**

Införande av exponeringsförbud mot tobaksvaror

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa exponeringsförbud av tobaksvaror i butik genom att tobak ska säljas under disk.

Motivering

Enligt Cancerfonden (2012) sker fortfarande cirka 4 000 dödsfall i cancer-sjukdom varje år på grund av rökning. Det är fler liv än vad trafikolyckor, narkotika och självmord skördar tillsammans. Cirka 200 dödsfall per år beräknas bero på passiv rökning. Det är inte bara lungcancer som drabbar en rökare utan även andra cancerformer såsom cancer i strupen, munhålan, urinblåsan, njurarna, magsäcken, livmoderhalsen och bukspottkörteln. Rökningen kostar samhället cirka 30 miljarder kronor per år.

Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning (CAN) visade i en rapport från 2012 att man ser minskningar när det gäller rökning bland ungdomar. Nedgången som ägt rum under 80–90-talen har fortsatt. Andelen elever i åk 9 som röker varje eller nästan varje dag har sjunkit. Bland pojkar så rökte 10 % år 2000 och 2011 så hade siffran minskat till 8 %. Bland flickorna under samma period hade minskningen gått från 15 % ner till 11 %. Det är glädjande, men det finns fortfarande stora utmaningar för att minska tobaksberoendet. Nya produkter kommer dessutom på marknaden som på alla sätt förskönar och försöker avproblematisera tobaksbruket. Just nu är marknadsföringen av e-cigarett i full gång.

Det vanligaste skälet till att ungdomar börjar röka är att deras kompisar röker. Vad kan då få ungdomar att sluta röka? Barn och unga utsätts varje dag för påträngande marknadsföring av tobak. Det är ju märkligt när vi idag har en lag som ska reglera att marknadsföring av tobak inte får vara påträngande.

Fel! Okänt namn på

Genom att marknadsföra tobak som lockande och med missvisande namn och design framställs tobaken som ofarlig. Man vet att rökare förlorar i snitt åtta till tio år av sitt liv och dessutom löper rökare risken att drabbas av en stor mängd allvarliga sjukdomar. Den passiva rökningen är även den långtifrån hälsosam. Fem procent av våra barn utsätts för passiv rök och utsätts därmed för större risk att drabbas av astma, allergier, infektioner och även cancer.

Sjukskrivningar beroende på tobaksrelaterade sjukdomar kostar cirka 18 miljarder kronor. Tobaksbruket för med sig negativa konsekvenser både för individen och samhället, både hälsomässigt och ekonomiskt. Men vi vet också att tobakens skador till 100 % är förebyggbara. Om tobak skulle introduceras idag som en "ny produkt" skulle den inte passera några kontrollmyndigheter med nuvarande lagstiftning. Tobak skulle inte få säljas i Sverige.

Förbud för exponering av cigaretter i butik är något som man vet är effektivt för att minska impulsköpet både bland vuxna och bland ungdomar som ännu inte röker dagligen. Och det är något som många andra länder redan bestämt sig för att förbjuda. Norge har fattat beslut om dold tobaksförsäljning och Finland tog ett beslut 2012. Minskad marknadsföring av tobak minskar också rökandet visar studier i länder där man infört exponeringsförbud. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 25 september 2013

Maria Lundqvist-Brömster (FP)